

Het Amsterdamse afvalprobleem

april 2026

Aanleiding

Rijksmuseum 12-10-2025 09:45

Hanno Groen • You
Creating Designs that Matter @ Groen & Boothman Design & Creative Di...
2mo • Edited •

Nee, dit is geen crisisgebied.

Dit is gewoon een vuilnisbak in het Amsterdamse Sarphatipark. Een bak die al ruim twee jaar lang bijna dagelijks werd opengebroken. Tot iemand er uit arremoeude maar een groot elastiek omheen deed. Probleem (voorlopig) opgelost. Een doeltreffende tijdelijke oplossing, maar tevens een monument van onvermogen.

Dit kan zóveel beter. Daar maken we graag tijd voor vrij. 🙄

City of Amsterdam | Erdi Straatmeubilair, Verkeerstechniek & Wegbebakening | VelopA | Grijsen Park & Straatdesign #PublicDesign #stadsbeeld #Openbareruimte #DesignThinking #

Linkedinpost medio augustus 2025

Sarphatipark 29-09-2025 14:32

Sarphatipark 05-10-2025 09:16

Sarphatipark 05-04-2026 08:17

Sarphatipark 9-2-2026 Dit is wat omwonenden, bezoekers, en afvalophalers vrijwel iedere morgen zien, al bijna drie jaar

Burgers zijn het wachten zat

Simpele tekst

aA

NL ↕

Statiegeld-schade kost Amsterdam naar schatting 4 miljoen per jaar, wat is ertegen te doen?

16 april 2025, 09.04 uur · Aangepast 16 april 2025, 14.31 uur · Door: Maarten Westerduin

Dat er overal in de stad in afvalbakken wordt gezocht naar blikjes en flessen waar statiegeld op zit, blijkt een flinke schadepost voor de vier grootste gemeenten in Nederland. Specifiek voor Amsterdam schatten ze de kosten op 3,95 miljoen euro per jaar, bijna net zoveel als Rotterdam en Den Haag bij elkaar.

Amsterdam CleansDay: nieuw initiatief zet zich in voor een schone stad

Amsterdammers ervaren steeds meer overlast door zwerfafval op straat, een gevoel dat wordt bevestigd door resultaten uit de gemeentelijke monitor van 2025. Victor Knaap (mede-oprichter van Monks) uitte zijn frustratie hierover op LinkedIn waarna Charlie MacGregor (oprichter van The Social Hub) contact zocht om samen met Daan van Apeldoorn van B Lab (non-profit netwerk achter B Corp certificering) tot een gezamenlijke actie te komen. Omdat Monks en The Social Hub beide B Corps gecertificeerd zijn, lag samenwerken vanuit gedeelde waarden voor de hand. Zo ontstond het idee om samen met heel veel andere Amsterdammers, bewoners én bedrijven, de stad op te ruimen tijdens een grote schoonmaakactie. Amsterdam CleansDay was geboren.

AFVAL

aA

NL ↕

Studenten gaan viral met zelf ontworpen statiegeldprullenbak: "Nog geen cijfer gehad"

15 april 2026, 12.03 uur · Aangepast 15 april 2026, 14.51 uur · Door: AT5

De Amsterdamse studenten Mike, Kick, Rens en Quirijn bedachten voor een schoolopdracht een nieuw prullenbak en wat blijkt? Het is een enorme hit op social media. Het filmpje waar ze hun nieuwe prullenbak laten zien heeft inmiddels al bij elkaar opgeteld 2,7 miljoen views.

Plus Nieuws

Vrijwilligers telden zondag 264 opengetrokken prullenbakken in Amsterdam: bijna een op de vijf

Statiegeldinzamelaar Verpact verbaasd na uitspraken Amsterdamse wethouder: 'Er gaat al zo'n 20 miljoen euro naar Amsterdam'

Het afvalprobleem in Amsterdam kost de belastingbetaler ruim 10.000 Euro per dag

1. **Grote steden** in Nederland zijn gezamenlijk circa **€9,4 miljoen per jaar** kwijt aan schade, extra schoonmaak en zwerfafval als gevolg van opengebroken afvalbakken (EenVandaag / IPR Normag).
2. Amsterdam alleen al loopt jaarlijks €3,95 miljoen schade op, **ruim €10.000 per dag** sinds de invoering van statiegeld op blikjes.
3. Alleen al het repareren van opengebroken bakken kost de gemeente circa €220.000 per jaar (NH Nieuws, 2024; IPR Normag).
4. Een structurele oplossing heeft een prijs: volledige vervanging van de circa **12.000 Amsterdamse prullenbakken** door robuustere modellen wordt geraamd op ongeveer **€12 miljoen** (Gemeente Amsterdam / AT5).
5. **Onderzoek toont aan dat makkelijk te openen bakken graaigedrag uitlokken**, wat leidt tot meer zwerfafval en oplopende beheerkosten (IPR Normag).
6. Ondanks de beschikbare kostendata ontbreekt echter integraal ontwerpgericht onderzoek naar effectievere afvalsystemen in de openbare ruimte.

De gebruikelijke aanpak bij een ontwerp probleem zoals dit

1. **Korte termijn: tijdelijke oplossing(en) bedenken** en deze met spoed uitrollen. Denk aan een tijdelijk gemakkelijk te installeren modificatie van bestaande bakken.
2. Tegelijkertijd **testmodellen met diverse mogelijke oplossingen ontwikkelen en testen** om uit te vinden wat werkt en wat niet.
3. **Testen op verschillende plaatsen** in de stad, op zowel drukke als rustige plekken om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen.
4. **Iteratie naar de meest optimale (en haalbare) oplossing** (het ontwerp modificeren tot het goed werkt).
5. Testen met **nulserie**.
6. **Uitrol**.

Pas sinds februari 2026 **wordt er nu na bijna 3 jaar getest met 8 zelfsluitende bakken op het Damrak en in de Reguliersbreestraat**.

1. **Waarom heeft men zo lang gewacht** met testen? Men had al in de zomer van 2023 kunnen beginnen. Een goede afvalbak ontwikkelen is geen rocket science.
Bovendien zijn er honderden ontwerpen op de markt.
2. **Waarom wordt er alleen op drukke plekken getest** en bijvoorbeeld niet in parken? Door zo beperkt te testen mis je cruciale informatie.
3. **Waarom wordt er alleen met zelfsluitende bakken getest?** Onderzoek laat zien dat open of makkelijk te openen bakken graaigedrag uitlokken (bron: IPR Normag).

Onze dialoog met de gemeente

1. Petra en Hanno hebben in Augustus **n.a.v. de LinkedIn Post gesproken met Daphne Smits**, strategisch beleidsmedewerker van de gemeente.
2. **Zij neemt ons serieus** en heeft ons toen aangeboden deel te nemen aan het beoordelingspanel in het nieuwe ontwerptraject, waarvoor wij hebben bedankt. We zijn weliswaar ook burgers, maar als professionals doen we niet mee aan consumentenpanels.
3. In Oktober **heeft Hanno onze aanpak besproken met wethouder Hester van Buren** die wel voelde voor ons voorstel en aangaf wel een potje te kunnen vinden om **z.s.m. te gaan ontwerpen en testen met lokale ontwerpers**. Ze gaf daarbij aan niet blij te zijn met een Amerikaans bureau uit Eindhoven en de voorkeur te geven aan lokale bureaus.
4. Wij hebben vervolgens **een ‘ontwerp sprint’ aangeboden**, begroot op 15k, wat relatief goedkoop is voor een ontwerptraject zoals dit.
5. Dit voorstel **werd vervolgens vrijwel direct afgeschoten door Daphne Smits en het ontwerpteam** van de gemeente omdat men aangaf ‘geen toegevoegde waarde te zien en tijd te hebben ons te begeleiden’. NB dat ‘begeleiden’ had hoogstens een paar uur gekost.
6. **Ons technische rapport is afgelopen maand gedeeld met Daphne**, die aangaf er blij mee te zijn, maar of er iets mee gebeurt betwijfelen we ten eerste.
7. **We hebben Daphne meermaals aangeboden ons technisch te laten meekijken, als fail-safe. Dat is tot nu toe iedere keer afgewezen.**

Technisch analyse Puccini afvalbak: een ontwerp is zo goed als haar opdrachtgever..

De sluitconstructie: Puccini vergeleken met de Constructo

De Puccini afvalbak sluiting (voor de magneetsluiting)

1. Sluiting verwerkt in het stationaire deel ipv de deur, wat **zeer ongebruikelijk** is.
2. Nadeel 1: deur niet met één hand te openen en sluiten.
3. Nadeel 2: voor het sluiten is een sleutel nodig (dit is in latere versies verbeterd door aanpassing sluihaken).
4. **Ze**r amateuristisch uitgevoerde constructie met onnodig veel onderdelen.
5. Losse ipv onderling verbonden scharnieren en sluitplaten bemoeilijken afstelling.
6. Gebruik van **twe**dehands onderdelen.
7. **Ze**r storingsgevoelig.

De vorige generatie: de Constructo afvalbak

1. Sluiting, zoals gebruikelijk verwerkt in de deur.
2. Deur met één hand te openen en sluiten.
3. Voor het sluiten is geen sleutel nodig.
4. **Professioneel uitgevoerde beproefde constructie met een minimaal aantal onderdelen.**
5. Onderling verbonden scharnieren en sluitplaten wat afstelling vergemakkelijkt.
6. **Onderhoudsarm.**

Het binnenwerk: Puccini vergeleken met de Constructo

De Puccini afvalbak

1. **Amateuristisch ontworpen en slecht uitgevoerde constructie** met onnodig veel onderdelen.
2. **Te licht en onlogisch geconstrueerd**; beschadigt gemakkelijk.
3. Losse (ipv onderling verbonden) scharnieren en sluitplaten bemoeilijken afstelling.
4. **Zeer storingsgevoelig.**
5. Gemiddeld staat 18% van deze bakken open (bron: Het Parool).

De Constructo afvalbak

1. **Robuust uitgevoerde constructie** met een minimaal aantal onderdelen.
2. **Goed geconstrueerd**; moeilijk te beschadigen.
3. **Geringe kans op storingen.**
4. Blijven ook open staan, maar minder vaak dan Puccini bakken, met minder schade.

De gemodificeerde Puccini afvalbak

1. **Amateuristisch uitgevoerde constructie** met onnodig veel onderdelen.
2. **Te licht geconstrueerd**; beschadigt gemakkelijk.
3. Losse (ipv onderling verbonden) scharnieren en sluitplaten bemoeilijken afstelling.
4. Scherpe, gelaste hoeken van de ring veroorzaken klemmen en beschadigen de deur.
5. Plaats scharnierpunt van het binnenwerk is onlogisch.
6. Onlogische rechthoek constructie van de buizen. Driehoeken waren sterker en goedkoper geweest.
7. Gebruik van **tweedehands onderdelen**.
8. **Zeer storingsgevoelig**.
9. Staan net zo vaak open als de niet gemodificeerde versie.

Conclusie technische analyse

Algemene beoordeling

- De Puccini-methode stelt dat “een goed ontwerp ambacht vraagt op elk schaalniveau”.
- Het ontwerp van de Puccini afvalbak voldoet daar niet aan; technisch gezien is het een verslechtering ten opzichte van eerdere generaties afvalbakken.
- Er wordt niet geleerd van eerder gemaakte fouten.

Technische tekortkomingen

- Ontwerp is zwaar ondermaats; oplossingen zijn amateuristisch, onlogisch en inefficiënt.
- Resultaat: hoge storingsgevoeligheid en onnodig hoge gebruiks- en onderhoudskosten.
- Burgers ervaren langdurige ergernis door voortdurend openstaande bakken, trekt ongedierte aan (bijna drie jaar).

Missed opportunities

- Technisch had het ontwerp vele malen beter gekund, zelfs met hetzelfde of minder budget.
- Vandalbestendige, goed sluitende bakken met automatisch naar binnen klappende binnenconstructie waren haalbaar.
- Ondermaatse engineering heeft zeker bijgedragen aan de escalatie van het probleem van de openstaande afvalbakken.

Oorzaken

- Gekozen oplossingen en uitvoering wijzen op een ernstig gebrek aan technische kennis bij producent en opdrachtgever.

Aanbeveling

- Om toekomstige technische blunders te voorkomen, zou de gemeente beter gebruik moeten maken van de lokaal beschikbare hoogwaardige technische expertise.
- De gemeente zou er goed aan doen veel strengere kwaliteitseisen te stellen aan de producent en daarop te controleren.
- Blind vertrouwen op eigen expertise en die van producent, zoals hier gebeurt, schiet duidelijk tekort.

Het goede nieuws: er wordt gewerkt aan een nieuwe afvalbak

1. Op dit moment wordt er een nieuwe afvalbak ontwikkeld door het Amerikaanse bureau **Accenture X in Eindhoven, gefinancierd door Statiegeld Nederland**. Dit in nauwe samenwerking met de gemeente Amsterdam.
2. De keuze voor Accenture wordt verklaard door de financiering, Stichting Verpact is nu de opdrachtgever, Statiegeld NL betaalt. De vraag is **waarom gewacht** is tot Statiegeld NL ging betalen, terwijl **iedere dag uitstel de gemeente naar schatting €10.000 kost**.
3. Dit heeft geleid tot **forse vertraging**: de eerste prototypes worden pas in Q2 2026 getest, na ruim drie jaar (= **10 miljoen+ Euro schade**).
4. Het is discutabel of Accenture de juiste partij is, gezien de beperkte ervaring met publieke ruimte-ontwerpen en de relatief geringe kennis van Amsterdam vergeleken met andere, met name lokale bureaus.
5. De producent staat al vast. Erdi, de producent van de huidige Puccini schijnt een contract met de gemeente te hebben.
6. **Waarom wordt het ontwerp van een Amsterdamse afvalbak uitbesteed aan een Amerikaanse corporate gevestigd in Eindhoven in plaats van lokale ontwerpbureaus?**
7. Is de gemeente bekend met het feit dat het beursgenoteerde Accenture deels dezelfde aandeelhouders heeft als de corporates betrokken bij Statiegeld NL? De Blackrocks en Vanguarden van deze wereld verdienen aan een probleem wat ze zelf mede hebben veroorzaakt.
8. Is de gemeente bekend met het “[Big Belly Trash Can / NYC waste redesign](#)” project? Consultancy kosten: 1,6 miljoen -> resultaat nul. Dit project is een schoolvoorbeeld van de veel voorkomende mismatch tussen ‘theoretische consultancy oplossingen’ en ‘straatmentaliteit’.
9. Worden zaken zoals **onderhoudskosten, onderhoudsplanning, leegkosten** e.a. ook in de **totaalbegroting** meegenomen?

Eindconclusie en aanbevelingen

Eindconclusie

1. De slechte kwaliteit van de Puccini heeft mede bijgedragen aan de escalatie van het afvalprobleem.
2. Het feit dat dit zwaar ondermaatse ontwerp ooit is goedgekeurd door de gemeente duidt op een ernstig gebrek aan kennis bij zowel de gemeente als de producent Erdi.
3. Blind vertrouwen op eigen expertise en die van producent zoals hier gebeurd, heeft duidelijk tekort geschoten.
4. Gezien het feit dat beide partijen nu weer betrokken zijn bij de ontwikkeling van de nieuwe afvalbak, is de kans op herhaling levensgroot.
5. Feitelijk komt het erop neer dat we mogen hopen dat Accenture genoeg know-how in huis heeft om met een goed ontwerp te komen..

Aanbevelingen

1. De gemeente zou er goed aan doen zich door een onafhankelijke partij te laten adviseren. Eén kleine ontwerpfout kan grote gevolgen hebben. Fouten hadden en kunnen worden voorkomen tegen relatief zeer lage kosten. Wij laten een technisch rapport ook niet voor niets peer-reviewen.
2. De gemeente zou er goed aan doen veel strengere kwaliteitseisen te stellen aan de producent en daarop actief te controleren.
3. De gemeente zou er goed aan doen veel meer te testen, op diverse plekken), en iteratief te ontwerpen.
4. De gemeente zou er goed aan doen een ‘technische calamiteitendienst’ op te tuigen die adequaat noodoplossingen kan ontwerpen en implementeren voor dit soort problemen.
5. De gemeente zou veel beter gebruik kunnen maken van aangeboden lokaal beschikbare hoogwaardige (technische) expertise. Niet alleen als aanvulling, maar als **fail-safe**.

Appendix 1: Modificaties

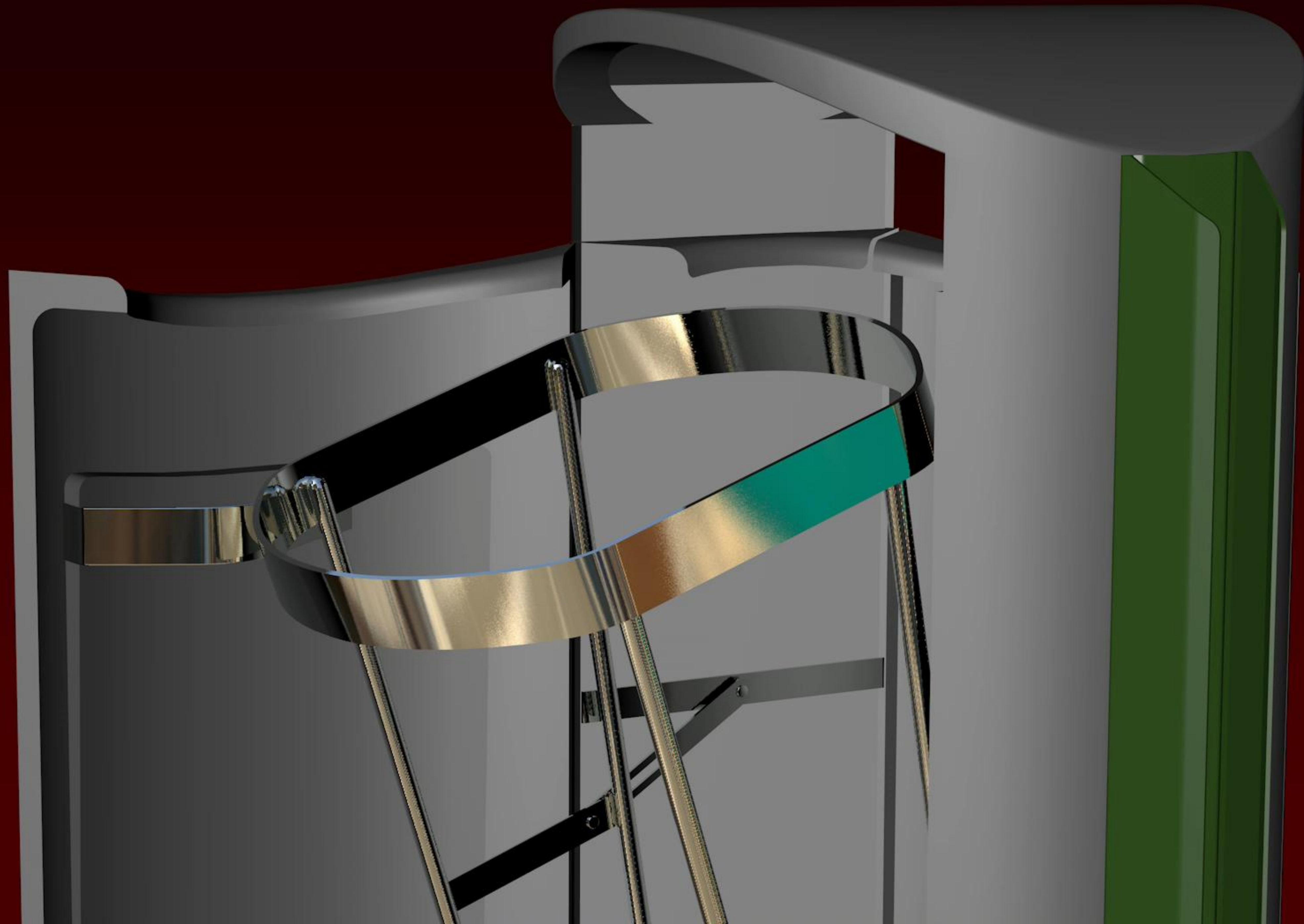
Om te laten zien dat het ook anders kan, en omdat we het niet konden laten, hebben we (provisorisch) een aantal gerichte modificaties aangebracht op de Puccini-bak die we te leen hebben.

- Modificatie 1 toont een schetsontwerp van een toegevoegde beugel die, in combinatie met een subtiel aangepaste ringvorm, ervoor zorgt dat het binnenwerk automatisch naar binnen klapt bij het sluiten van de deur.
- Modificatie 2 laat een aangepast binnenwerk zien met een stijvere constructie en een toegevoegde beugel die ervoor zorgt dat de zak niet direct naar buiten klapt. Hetzelfde idee is ook te vinden in testbakken in de Reguliersbreestraat, met één verschil: de onze is goedkoper te produceren en gebruikt minder materiaal.
- Modificatie 3 presenteert een schetsontwerp voor een statiegeld-add-on: eenvoudig te produceren en binnen 20 minuten te monteren op bestaande Puccini-bakken, zonder concessies aan het oorspronkelijke ontwerp.

Het ontwikkelen en uitwerken van deze schetsontwerpen kostte ons ca 20 uur

Stel je voor wat er mogelijk was geweest met drie jaar ontwikkeltijd.

Modificatie 1: Toegevoegde beugel

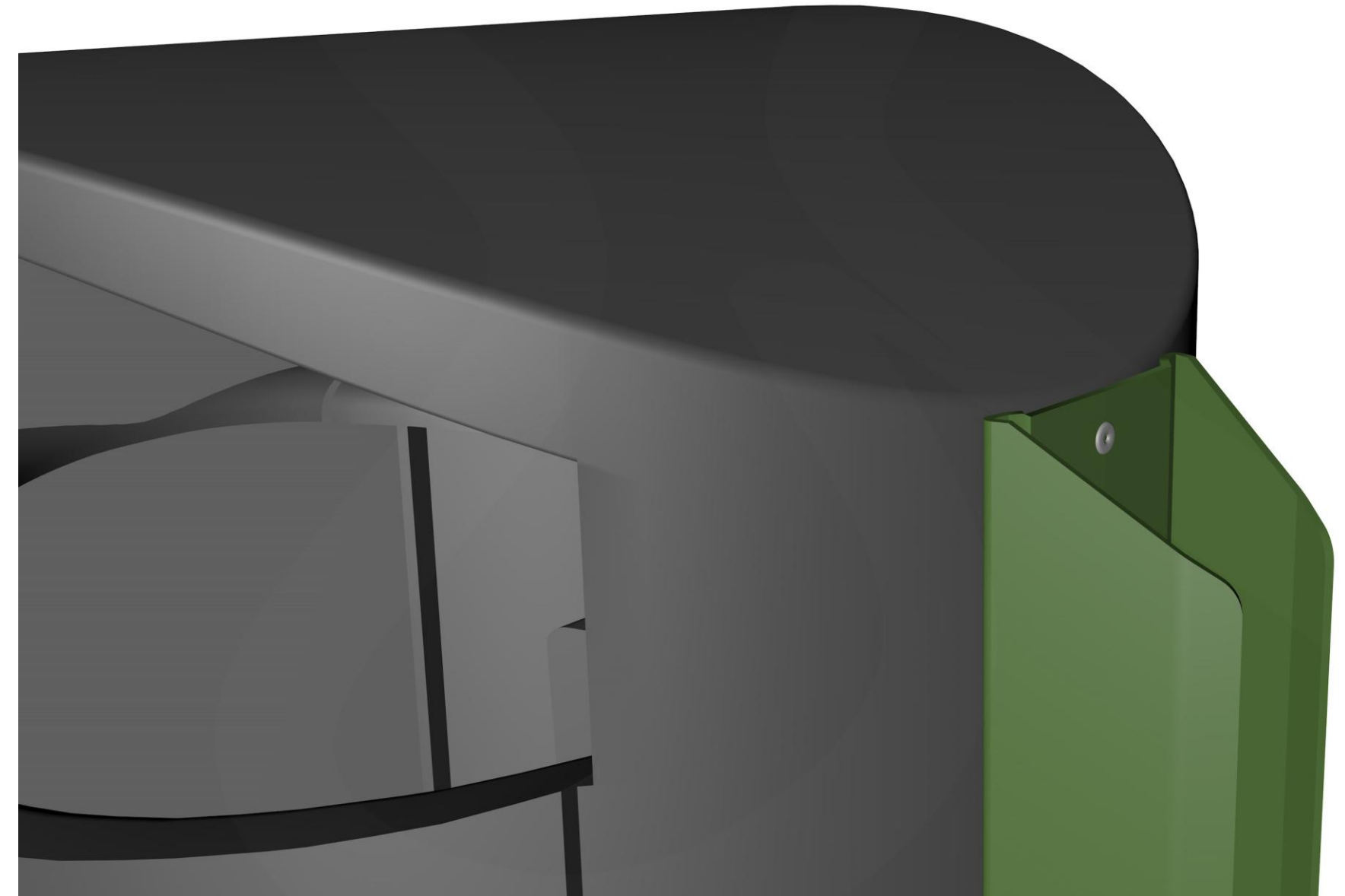

De beugel bevestigd in een Puccini. NB voor het testen is de metalen ring tijdelijk vervangen door een houten plaat om gemakkelijk de vorm van de ring te kunnen verfijnen

Modificatie 2: gemodificeerd binnenwerk

Modificatie 3: Statiegeld add-on

Schetsontwerp van een gemakkelijk te produceren, en te bevestigen statiegeld koker. Afgestemd om naadloos aan te sluiten op het huidig ontwerp. De koker kan worden voorzien van ge-laserde grafiek, is gemakkelijk op lengte te maken, en snel te monteren.

De nieuwe bak..

Amsterdam wil 8000 prullenbakken aanpassen met statiegeldvak: ‘De kosten moeten bij de industrie liggen, zij hebben bergen aan niet-geïnd statiegeld’

Om zwerfafval tegen te gaan wil de gemeente Amsterdam achtduizend prullenbakken gaan vervangen door een nieuw model met een speciaal compartiment voor statiegeldflesjes en -blikjes. Wethouder Hester van Buren roept statiegeldbedrijf Verpact op bij te dragen in de kosten.

→ De aangepaste prullenbak heeft bovenin een makkelijk toegankelijk compartiment voor statiegeldflesjes en -blikjes Gemeente Amsterdam

Bedankt!